

Nieuwsbrief juni 2026

De laatste nieuwtjes van de Heemkundige Kring Tegelen

Aanmelden en afmelden voor deze gratis nieuwsbrief is mogelijk via info@hktegelen.nl of onze website www.hktegelen.nl.

Passiespelen nog niet gezien? Plan een bezoek!

Deze zomer vormt het sfeervolle openluchttheater De Doolhof in Tegelen opnieuw het decor voor de Passiespelen van Tegelen. In **Kruisig mij** wordt het eeuwenoude verhaal van de laatste dagen van Jezus op een verrassend eigentijdse manier verteld. Meer dan tweehonderd acteurs, zangers en figuranten brengen een indrukwekkend schouwspel vol emotie, muziek en meeslepende scènes tot leven. De voorstelling is veel meer dan een religieus verhaal. Het is een aangrijpend drama over vriendschap, liefde, verraad, macht en hoop – thema's die vandaag de dag nog altijd actueel zijn. Met een eigentijdse tekst van Frans Pollux en de regie van Toneelgroep Maastricht krijgt het passieverhaal een frisse en menselijke uitstraling, zonder de kracht van het oorspronkelijke verhaal te verliezen.

Het natuurlijke decor van De Doolhof, de massale scènes, de muziek en het spel zorgen samen voor een unieke theaterervaring die bezoekers nog lang bijblijft. Of u nu voor het eerst kennismaat met de Passiespelen of al vaker bent geweest, deze bijzondere jubileumeditie biedt een onvergetelijke middag of avond vol cultuur, beleving en emotie. Heb je 'm nog niet gezien. Reserveer dan zeker een kaartje voor een van de komende uitvoeringen.

Meer informatie over de Passiespelen is opgenomen in het boek "Passiespel en tijdgeest" (2021) van Willem Kurstjens en Carel van Nisselroy. Hiervan zijn nog enkele exemplaren [te verkrijgen bij de Heemkundige Kring](#).

Op onze Facebookpagina hebben we een fotogalerij opgenomen van alle Jezussen van de Tegelse Passiespelen. [Je vindt ze hier](#).

Plannen voor herontwikkeling

Bondszaal Kerkstraat

De voormalige Bondszaal aan de Kerkstraat is een van de belangrijkste historische gebouwen van Tegelen. Hoewel het pand tegenwoordig grotendeels als bibliotheek wordt gebruikt en verscholen ligt achter de bebouwing, krijgt het met de nieuwbouwplannen voor het *Hof van Tegula* opnieuw een prominente plaats. De Bondszaal blijft behouden en vormt straks het historische hart van een gebied met 103 nieuwe appartementen.

De Bondszaal blijft behouden en vormt straks het historische hart van een gebied met 103 nieuwe appartementen. [Een uitwerking van deze nieuwbouwplannen vind je hier.](#)

De geschiedenis van het gebouw begint met de oprichting van de Rooms-Katholieke Volksbond St. Martinus in 1904. Deze organisatie zette zich in voor de sociale, economische en culturele ontwikkeling van de arbeiders. Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan werd in december 1914 het Bondsgebouw geopend, met aan de achterzijde de grote Bondszaal. Hier vonden vergaderingen, lezingen, cursussen en vakopleidingen plaats, waardoor de zaal uitgroeide tot het centrum van de katholieke arbeidersbeweging in Tegelen.

Rond de Volksbond ontstond een uitgebreid netwerk van maatschappelijke voorzieningen, waaronder een bibliotheek, toneelclub, avondtekenschool, volkspaarbank, verbruikerscoöperatie De Volharding en diverse sociale fondsen. De Bondszaal was daarmee het sociale en culturele middelpunt van de Tegelse arbeidersgemeenschap.

In 1959 werd de voorzijde van het gebouw vervangen door nieuwbouw en kreeg de zaal een tussenvloer, waardoor een beneden- en bovenverdieping ontstonden. Daarna bood het pand onderdak aan onder meer een COOP-supermarkt, Kuntzelaers Sport, Electro World Tummers en Galerie Tegelen.

Tegenwoordig is de benedenverdieping van de voormalige Bondszaal in gebruik als bibliotheek. De bovenverdieping staat leeg, maar bevat nog bijzondere historische elementen, waaronder fraai beschilderde plafondwanden. Ook aan de buitenzijde herinnert een karakteristiek schild in de zijgevel nog aan de Volksbond en de rijke geschiedenis van dit bijzondere gebouw.

Speurtocht en mini-expositie over Passiespelen op Kerkstaat

In een samenwerking van de Passiespelen Tegelen, Bibliotheek Tegelen en de Heemkundige Kring is een minimuseum ingericht met historische foto's die de ontwikkeling van de Passiespelen laten zien. Ook is er in de bibliotheek een gastcollectie samengesteld met boeken over de Passiespelen en religie in brede zin. Te bezichtigen tijdens de openingsuren van de bieb.

De voorstelling Kruisig Mij wordt enthousiast ontvangen door publiek en pers. Met de aanvullende activiteiten sluit de bibliotheek aan bij de brede culturele aandacht voor het theaterspektakel.

Voor jong en oud is er een speurtocht door het centrum van Tegelen. Deelnemers maken kans op toegangskaartjes voor de Passiespelen en tegoedbonnen van Brasserie RACH. De speurtocht is verkrijgbaar bij Bibliotheek Tegelen en Brasserie RACH.

Hulp gevraagd bij foto van Korfbal Club Tegelen

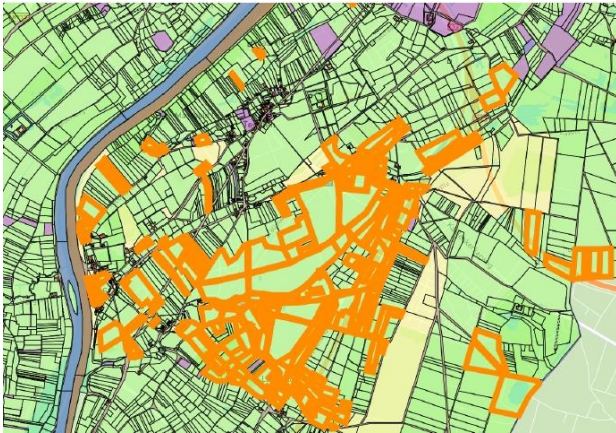
In De Tegelse Krant van juni vragen we hulp bij deze foto. Deze foto hangt ook groot in de Harmoniezaal Tegelen. Ken jij namen van de dames van KCT, Korfbal Club Tegelen, voor het pand van Hein Steegh aan de Grotestraat? De vereniging werd in 1933 opgericht. Drie van de namen zijn ondertussen bekend: Angelina Thissen, Marie Martens en Tinie Ewals (van De Bôl van de Aaj Mert). Je vindt de foto ook

op www.hktegelen.nl/waewet/. We horen het graag!

Boerderij bij Kasteel de Holtmühle vanaf omstreeks 1840

Ons lid Hans Bos beschreef op basis van genealogische informatie de historie van de huidige kasteelboerderij bij de Holtmühle, destijds mineraalwaterfabriek de Snelle Sprong.

In het begin van het Kadaster rond 1840 was Gerard Johan de Rijk eigenaar van bijna 300 percelen grond in Tegelen. Er werd beweerd dat hij van Venlo naar Belfeld kon lopen over zijn eigen bezit. Met behulp van de Aezel-site (aezel.eu) is dit te controleren. In de hiernaast staande kaart uit de site is gezocht naar de bezittingen van De Rijk in Tegelen/Steyl, waarvan de eigendommen onder artikelnummer 20 in het Kadaster waren genoteerd. Op de kaart zijn de percelen in oranje

omrand. Op twee kleine stukjes na, bij de Natteweg en Egypte, is zijn bezit aaneengesloten van Venlo naar Belfeld. Voorwaar een grootgrondbezitter.

Als een vorst leefde De Rijk op Kasteel Holtmühle, omringd door zijn vele bezittingen. In totaal heeft hij op dat moment in eigendom 24 huizen (inclusief kasteel), een graanmolen, een oliemolen, 4 pottenbakkerijen, 5 gebouwen, een pannbakkerij en een begraafplek langs de kerk groot 50 m2.

[Lees hier verder op onze website...](#)

Terugblik lezing door Willem Kurstjens over Hekkens en de Tegelse IJzeren eeuw

Op 18 mei bezochten 65 geïnteresseerden de lezing van Willem Kurstjens over Hekkens en de Tegelse IJzeren eeuw. Mei was immers de erfgoedmaand van de industrie! Op het terrein tussen de Hoogstraat-Venloseweg en Veldstraat, waar nu woningen en appartementen worden gerealiseerd, werd vorige eeuw noeste arbeid verricht. In de lezing ging Willem onder andere in op hoe het metaal naar Tegelen kwam, de vorming van de klei- metaalcluster en de bedrijven buiten deze cluster om. Daarbij komen de vele Tegelse metaalbedrijven en hun onderlinge verbanden aan de orde: samenvoegingen, afsplitsingen en opvolgingen. Willem liet zien dat veel namen uit de ijzeren eeuw anno 2026 nog hun weerklink hebben in Tegelen.

Na de pauze vertoonde de Heemkundige Kring een selectie van foto's van de werkvloer bij IJzergieterij Hekkens. De vele foto's gaven een mooie kijk op het werk bij "ut Sjpitske". De diverse aanwezigen wisten verschillende mensen en locaties te benoemen, die door de Heem werden geregistreerd. De getoonde foto's zijn ook nog te zien bij de KOSO, waar eventueel ontbrekende informatie nog toegevoegd kan worden.

Terugblik Heem op kleimarkt op 12 juni

Op vrijdag 12 juni was er weer een keramische markt op het Wilhelminaplein in Tegelen. Diverse kleikunstenaars, de Tiendschuur, Keramiemuseum Beesel en Wienerberger lieten hun werkzaamheden zien. Marcel Dings gaf in de dagen voorafgaand aan de markt op OKC Het Maasveld kinderen les over de Tegelse kleigeschiedenis. Een groep van zo'n 200 kinderen kon op die dag op het Wilhelminaplein kleien bij de Tiendschuur, een pannetje persen bij Wienerberger en een tegeltje maken bij Niek Hoogland. De Heem liet in haar kraam meer over de geschiedenis van de klei-industrie zien en Marcel Dings gaf in de kraam informatie over de rijke Tegelse industrie. In onze kraam lieten we wat (grof)keramiek zien, toonden we informatiepanelen en hebben we een groot aantal boeken verkocht. We hadden immers onze kelder van de Bongerd opgeruimd; de opbrengst komt weer ten goede aan onze Tegelse projecten!

Fanny Friedman – jonge Joodse onderduikster in Tegelen

In de zomer van 1943 dook de negenjarige Joodse Fanny Friedman onder bij Winand en Marga Wienen aan de Nachtegaalstraat in Tegelen. Ze werd liefdevol opgenomen in het gezin en leefde er onder de schuilnaam Fanny de Groot. Ze bezocht de lagere school, leerde de catechismus, kreeg thuisonderwijs toen de school door de Duitsers werd gevorderd en speelde met buurkinderen. Hoewel ze enkele spannende momenten meemaakte, onder meer door een argwanende Duitse officier, zorgden haar pleegouders ervoor dat zij veilig bleef. Fanny beschouwde haar verblijf in Tegelen later als een warme en gelukkige periode, waarin zij zich geliefd en thuis voelde.

Wat aanvankelijk een zoektocht zou worden naar de geschiedenis van Fanny, groeide uit tot een veel aangrijpender verhaal dan voorzien. Haar naam vormde het beginpunt, maar al snel dienden zich andere personen en verbanden aan — onder meer de families Sonnenberg en Hegner — die het beeld verdiepten en verbreedden.

Gaandeweg ontvouwde zich een geschiedenis die niet alleen werd gekenmerkt door onderduik en hoop op overleving, maar ook door de harde realiteit van deportatie, verraad en uiteindelijk moord. Tegelijkertijd werd zichtbaar hoe in deze periode ook sprake was van onteigening en diefstal, waarbij bezittingen van Joodse families werden ontnomen en verhandeld.

De levens van de families Friedmann, Sonnenberg, Silbermann en Hegner raakten ongewild verweven met elkaar zonder dat de Joodse families hier inspraak op hebben. Ons lid Jos Wolbertus zocht met hulp van diverse personen en organisaties naar het volledige verhaal. Het was een flinke zoektocht en levert een zeer intense beschrijving op. [Dit is opgenomen op onze website.](#)

Uitbreiding van verhalen over Tegelenaren in de Arbeitseinsatz

Op onze website zijn weer twee nieuwe verhalen toegevoegd over Tegelenaren die in de jaren '40 werden ingezet in de Duitse industrie. Ondertussen zijn er maar liefst 72 persoonlijke verhalen te vinden en 5 verhalen over de bedrijven waar veel Tegelenaren werden ingezet. Alle verhalen zijn geschreven door Jos Wolbertus en Sjeng Ewalds.

[Verhaal 71](#) gaat over de broers Jan, Eugene en Pierre Westheim uit de Willemstraat in Tegelen. Hoewel zij uit hetzelfde gezin kwamen, verliepen hun levens tijdens de oorlog heel verschillend. Eugene en Pierre belandden via de Arbeitseinsatz in Duitsland, waar zij onder zware omstandigheden moesten werken voor de Duitse oorlogsindustrie. Jan raakte eveneens in Duitsland terecht, maar zijn levensloop kreeg later een omstreden wending, die na de oorlog tot onderzoek leidde. Hierover is ook een apart verhaal van Jos Wolbertus opgenomen op [onze pagina over de Tegelenaren die werden onderzocht voor samenwerking met de Duitse bezetter](#). Het verhaal over Jan, Eugene en Pierre laat zien hoe de oorlog één gezin diep kon verdelen en hoe de gevolgen daarvan nog jarenlang voelbaar bleven.

[Verhaal 72](#): in 1943 werd de 21-jarige Harrie Cormaux uit Tegelen opgeroepen voor de Arbeitseinsatz. Hij kwam terecht in de beruchte Mauser-wapenfabrieken in Oberndorf am Neckar, ruim 435 kilometer van huis. Daar werkte hij bijna twee jaar aan de productie van wapens voor het Duitse leger en verbleef hij in Lager Ahorn. Pas in april 1945, toen de Franse troepen de omgeving bevrijdden, kon hij naar Tegelen terugkeren.

Over zijn terugreis is niets bekend. Na de oorlog werd de Mauserfabriek ontmanteld. Harrie bouwde vervolgens een nieuw leven op, trouwde in 1948 en vestigde zich met zijn gezin in Etten-Leur.

Lees deze verhalen over de *Arbeitseinsatz* [op onze website](#).

Openingstijden

Een groep van zo'n 20 leden van de Heem bemenst het KOSO pand. Kóm binne! voor een praatje over Tegelen en Steyl, het lezen van een boek over onze geschiedenis of het neuzen tussen de Tegelse en Steylerse attributen. Heb je zelf nog bijzondere attributen die we aan ons rijke archief mogen toevoegen? Neem ze dan mee!

Openingstijden KOSO-pand

- **Maandagen, 14.00-16.00**
- **Dinsdagen, 14.00-16.00**
- **Woensdagen, 14.00-16.00**
- **Vrijdagen, 14.00-16.00**

Geluidopname en podcast – WOII in Tegelen – ooggetuigenverslagen

De podcast met de vijf uitzendingen met ooggetuigenverslagen uit WOII is gereed. De vijf delen zijn te vinden op onze website en Youtube. Met dank voor het digitaliseren van de banden door Cor Lahnstein en Patrick Suilen van Seniorenroep Venlo. De banden zijn in 1995 gemaakt door de Stichting Lokale Omroep Tegelen (SLOT) en bevatten interviews met inwoners van Tegelen en Belfeld die WOII bewust hebben meegemaakt. Ze vertellen over hun ervaringen en het leven in Tegelen tijdens de inval, bezetting en bevrijding. De interviews zijn geïllustreerd met geluidsfragmenten en delen van dagboeken van inwoners tijdens WOII. [Klik hier](#) om naar de informatie over de podcast te gaan. Je vindt daar de volgende vijf delen:

- Deel 1 gaat over de **inval van de Duitsers** in mei 1940, ondersteund met het verhaal van Pater Otto (missionaris Steyl), dagboek Theo Raeskin en radio-uitzendingen.
- Deel 2 gaat over **het dagelijks leven**, o.a. over de sigarenprijzen, Passiespelen, beperkingen van pers, het werken in de fabriek, bezoeken aan de bioscoop in Tegelen, onderwijs tijdens WOII, de onbezorgde tijd voor jongeren en de rol van het Tegelse Rode Kruis.
- Deel 3 over **het verzet**: de hulpverlening aan gevluchte krijgsgevangenen, het vluchten over de Maas, arrestaties vanwege verraad en de verzetskrant 'Moed en vertrouwen' die werd gedrukt op papier van de firma Huijs-Driessen bij drukkerij Werps.
- Deel 4 over **de laatste maanden** van de oorlog: veel aandacht voor de voedseltekorten, evacuatie, aanvallen met granaten en het leven onder de Duitse bezetter.
- Deel 5 gaat over **de bevrijding**: de beleving van de inwoners van Tegelen, Steyl en Belfeld bij de aankomst van de Amerikaanse bevrijders vanuit Kaldenkerken.

Rondleidingen door Abdij Ulingsheide weer mogelijk

De Heem verzorgt, in samenwerking met Rendiz, rondleidingen door het voormalig trappistenklooster, abdij Ulingsheide in Tegelen. In 1884 vestigden zich hier de eerste monniken. In 2002 vertrokken de laatsten. Veel van de vertrekken zijn nog in originele staat en zijn te bezoeken. De kloosterkapel heeft prachtige glas-inloodramen en de kapittelzaal bijzondere stoelen. Loop door de novicengang met uitzicht op de novicentuin en natuurlijk door de kruisgang, met in het midden de

pandhof, waar kloosterlingen lezend in hun brevier rondjes liepen. De rondleidingen zijn op aanvraag mogelijk en duren circa 1,5 uur. In de zomermaanden verzorgt de Heem ook weer rondleidingen voor individuen en kleine groepen (2-6 personen) op de volgende dagen:

- Zaterdag 25 juli, 11.00 en 14.00 uur
- Zaterdag 22 augustus, 11.00 en 14.00 uur

De deelnamekosten bedragen € 5,50 per persoon. Deelname kan na inschrijving met het [formulier op onze website](#). Rondleidingen voor grotere groepen zijn mogelijk op andere gewenste momenten. Zie hiervoor het [inschrijfformulier op deze pagina](#).

Overige activiteiten in Noord- en Midden Limburg

De eigen activiteiten van de Heemkunde Kring Tegelen zijn vetgedrukt.

Datum en tijd	Activiteit	Locatie
Tot en met 6 december 2026	Tentoonstelling 'New Generation' met divers werk van internationale jonge keramisten.	Tiendschuur, Kasteellaan 8, Tegelen
Tot en met 30 augustus	Mini-expositie over de Tegelse Passiespelen tijdens de openingsuren van de bibliotheek.	Bibliotheek, Kerkstraat 27, Tegelen
Tot en met 30 augustus	22^e editie van de Passiespelen 'Kruisig mij'; eeuwenoude lijdensverhaal in de wereld van nu.	Openluchttheater De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Woensdag 1 juli, 19.00 uur	Zomeravondconcert Harmonie Sempre Avanti in de kloostertuin van Kloosterbrouwerij Steyl.	Kloosterbrouwerij Steyl, Sint Michaëlstraat 4d, Steyl
Zaterdag 4 juli, 16.30-17.00 uur	Klein, intiem jubileumconcert op het buitenterras bij Jochumhof door gospelkoor Spirit of Love vanwege hun 25 jarig jubileum.	Jochumhof, Maashoek 2b, Steyl
Zaterdag 4 juli, vanaf 11.00 uur	Platenbeurs / platenmarkt in de Kerkstraat	Kerkstraat, Tegelen
Donderdag 9 juli	Zomermarkt in Centrum Tegelen	
Zaterdag 11 juli t/m 2 augustus	Expositie Kunstkring Artimosa 'In Stijl op Steyl' met diverse kunstdisciplines en kunstenaars.	St. Gregorklooster Steyl, St. Michaëlstraat 7, Steyl
Zondag 12 juli, 11.00-15.00 uur	Rommelroute Tegelen Centrum, met verkoop van 2^e hands spullen op de oprit, in garages en in tuinen.	Diverse plekken in Tegelen Centrum
Zondag 12 juli, 10.00-18.00 uur	Excursie in het Brongebied van de Aalsbeek met een rondleiding door Charles van Eijk, georganiseerd door IVN de Steilrand.	Start op hoek Loerdijk/Molenbeekweg, Belfeld
Woensdag 15 juli, 19.30 uur	Lezing 'Paardenkracht in Noord-Limburg, werk, oorlog en dagelijks leven' door Jan Strijbos, georganiseerd door LGOG.	Openluchtmuseum De Locht, Broekhuizerdijk 16D, Melderslo
Donderdag 16 juli, 19.00-21.00 uur	Kloostertuin concerten, met The Bayou Mosquitos, georganiseerd door De Speelplaats	Tuin tegenover St. Michaëlklooster, Steyl
Donderdag 23 juli, 19.00-21.00 uur	Kloostertuin concerten, met Petit Barbeau Gadjo Orchestre, georganiseerd door De Speelplaats	Tuin tegenover St. Michaëlklooster, Steyl
Zaterdag 25 juli, 11.00 en 14.00 uur	Zomerrondleidingen door abdij Ulingsheide, inschrijven voor individuen en kleine groepen via website	Trappistenabdij Ulingsheide, Ulingsheide 3, Tegelen
Zaterdag 18 juli, 13.30-17.00 uur	Uitje met de Heem voor leden en introducées naar Brookergarden. Meld je aan voor 9 juli voor een bezoek aan de tuin, koffie en vlaai.	Brookergarden, Brookerhofweg 16, Hout-Blerick
Zaterdag 22 augustus, 11.00 en 14.00 uur	Zomerrondleidingen door abdij Ulingsheide, inschrijven voor individuen en kleine groepen via website	Trappistenabdij Ulingsheide, Ulingsheide 3, Tegelen
Donderdag 27 augustus, 19.00-21.00	Kloostertuin concerten, met Woolf, georganiseerd door De Speelplaats	Tuin tegenover St. Michaëlklooster, Steyl
Vrijdag 4 september,	Hollandse toppers in De Doolhof, gezelligste muzieffeest van Nederland	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Zaterdag 5 september, 13.00-23.00 uur	Bluesfestival De Doolhof, met een mooie selectie van de beste internationale bluesartiesten.	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Zondag 6 september	Fietstocht 'In het voetspoor van Arnold Janssen in Belfeld' in het kader van 700 jaar Belfeld, georganiseerd door Maas- en Swalmdal	Belfeld
Zondag 6 september	Steylerdag, alle culturele organisaties in Steyl openen hun deuren. Toegang vrijwel overal gratis. De Heem is ook met een kraam aanwezig.	Diverse plekken op Steyl
Donderdag 17 september, 20.30-22.30 uur	Optreden van Eric Devries & The Song & Dance Band (NL) voor De Speelplaats.	Harmoniezaal, Posthuisstraat 30, Tegelen

Deze en overige delen van *Tegels blief Tegels* zijn te vinden [op onze website](#) en bij diverse winkels, gezondheidspraktijken en horecagelegenheden in Tegelen en Steyl.

Tegels blief Tegels - deil 186

Sjoebe - krabben

Daen hónk zit zich de gansen tied te **sjoebe**, dae haet vluue.

Mèttegank - tegelijkertijd

Bring **mèttegank** get roukes mei as se geis tenke in Pruses.

Roukes - rookwaren

't **Roukes** is in Pruses sjtökke goodkouper as heej, net wie d'm bènzien.

Platspuuet - abnormaal grote voeten

Juupke haet vur zó'n klein menke van die **platspuuet**.

Hoeze - wonen.

't Is 'n sjang wie de minse in Ter Apel mótte **hoeze**.

Vraoge of reacties: www.hktegelen.nl
(mèt dank aan 't Brónsgreun Bukske van Toine Ambaum en 't book *Tegels Dialek* van J.H. Houx, A.M. Jacobs en P.P. Lücker).